

**‘HET EI VAN COLUMBUS’
OVER OORSPRONG EN WORDING VAN
‘PERSOONS-GEBONDEN AANGELEGEN-
HEDEN’**

MARK DEWEERDT

Van alle federale staten is België de enige waar bij de bevoegdheidsallocatie onderscheiden wordt tussen beleid dat aan een persoon en beleid dat aan een locatie is gerelateerd. Het onderscheid is in het midden de jaren 1970 gemaakt, initieel met de bedoeling de Brusselse Vlamingen voor de publieke dienstverlening waarin communicatie van wezenlijk belang is niet ‘over te leveren’ aan door de francofonie gedomineerde gewestinstellingen. De introductie van het concept ‘persoonsgebonden aangelegenheden’ in het staatsvormingsdiscours is een van de belangrijkste mijlstenen op de lange weg van het unitaire naar het federale België. Ze maakte het mogelijk de sinds 1970 geblokkeerde gewestvorming vlot te trekken, de cultuurautonomie te verruimen tot gemeenschapsautonomie en de ‘Vlaamse’ tweeledigheid te verzoenen met de ‘Waals-Franstalige’ drieledigheid, en ze gaf de Belgische bondsstaat zijn unieke ‘dubbele gelaagdheid’ van simultaan naast en boven elkaar bestaande gemeenschappen en gewesten.

Deze bijdrage construeert, op basis van archivalisch onderzoek, nauwgezet de oorsprong en de ontwikkeling van de ‘persoonsgebonden aangelegenheden’. Het concept is, anders dan in de meest courante lezing, niet ontstaan in de context van het eerste Congres van de Brusselse Vlamingen (14 juni 1975), maar op het kabinet van minister voor Hervorming der Instellingen Robert Vandekerckhove (CVP). Wel heeft het met het Congres van de Brusselse Vlamingen ruime bekendheid gekregen en van daaruit

**‘The egg of Columbus’
On the origin and development of the concept of “person-related matters”**

Belgium is the only federal state where the allocation of powers distinguishes between policies related to a person and policies related to a location. The distinction was made in the mid-1970s, initially with the intention of not ‘handing over’ the Flemish-speaking residents in Brussels to Francophone-dominated regional institutions for public services in which communication is essential, thus risking discrimination of the Flemish-speaking people. The introduction of the concept of ‘person-related matters’ into the state reform discourse constitutes one of the most important milestones on the long road of the transformation of the Belgian state from a unitary to a federal system. It made it possible to unblock the regionalisation process, which had been stalled since 1970, to expand the previous cultural autonomy into autonomy for a community at large, and to reconcile the ‘Flemish’ vision on Belgium as a state with two communities with the ‘Walloon-French-speaking’ vision on Belgium as a state with three regions. The introduction of the concept proved quintessential, as it gave the Belgian federal state its unique ‘double-layered’ structure with communities and regions existing simultaneously alongside and above each other.

Based on archival research, this contribution meticulously reconstructs the origin and development of the concept of ‘person-related matters’. Contrary to the most common interpretation, the concept did not originate in the context of the first Congress of the Flemish-speaking residents of Brussels

zijn weg gevonden naar partijprogramma's, het Gemeenschaps- of Egmontpact (24 mei 1977) en, in 1980, de 'tweede staatshervorming' en de Grondwet. De vraag of de 'vader' van de 'persoonsgebonden aangelegenheden' Vandekerckhove zelf dan wel kabinetsadviseur Jan Gijsseis is, blijft onopgelost.

(14 June 1975), but in the office of the Minister for Institutional Reform Robert Vandekerckhove (Christian People's Party). However, it did gain widespread recognition at the Congress of the Flemish-speaking residents of Brussels and from there found its way into party programmes, the Community or Egmont Pact (24 May 1977) and, in 1980, in the talks on the 'second state reform' and ultimately the Belgian Constitution. The question however of whether the 'father' of 'person-related matters' is Vandekerckhove himself or his cabinet adviser Jan Gijsseis, remains unanswered.